

**ΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΕΔΣΑ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ:
«Μελέτη, Χρηματοδότηση, Κατασκευή, Συντήρηση και Λειτουργία των Μονάδων
Επεξεργασίας Απορριμμάτων εντός των Ολοκληρωμένων Εγκαταστάσεων
Διαχείρισης Απορριμμάτων (ΟΕΔΑ) Περιφέρειας Αττικής με ΣΔΙΤ»**

Η **Ελληνική Εταιρεία Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΕΕΔΣΑ)**, ως επιστημονικός, μη κερδοσκοπικός Οργανισμός που σήμερα αριθμεί πάνω από 600 μέλη από όλους τους φορείς που ασχολούνται **αποκλειστικά** με θέματα διαχείρισης στερεών αποβλήτων (ΑΕΙ/ΤΕΙ, στελέχη Υπουργείων και ΟΤΑ, μελετητές, κατασκευαστικές εταιρίες, Οικολογικές Οργανώσεις κ.α) συμμετέχει στη διαδικασία της ανοιχτής διαβούλευσης σε μια προσπάθεια να συμβάλλει με την εμπειρία των μελών της στην συζήτηση σχετικά με το πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης του θέματος .

Τα σχόλια που παρατίθενται παρακάτω έχουν προέλθει από τα μέλη μας, τις Ομάδες Εργασίας και το ΔΣ της Εταιρείας.

Επαναλαμβάνουμε ότι σκοπός της εταιρείας είναι η προαγωγή της χρήσης αποδεκτών μεθόδων και συστημάτων Δ.Σ.Α., η καλλιέργεια των σχετικών επιστημονικών μεθόδων και εφαρμογών με απώτερο στόχο τη συμβολή στη βιώσιμη ανάπτυξη, την προστασία της ποιότητας του περιβάλλοντος και την προστασία και εξοικονόμηση φυσικών πόρων και ενέργειας.

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Δεδομένης της κρισιμότητας του θέματος της ορθολογικής Διαχείρισης των ΑΣΑ για την Αττική, η ΕΕΔΣΑ επισημαίνει, ότι το ξεκίνημα μίας δημόσιας διαδικασίας για την προώθηση και επιτάχυνση της υλοποίησης των έργων ΔΣΑ Περιφέρειας Αττικής είναι ένα πολύ σημαντικό πρώτο βήμα. Γενικότερα θεωρούμε ότι η δημόσια διαβούλευση και στην περίπτωση σημαντικών διαγωνισμών αλλά και γενικότερα, είναι ένα πρόσφορο μέσο για τη βελτίωση του εκάστοτε αποτελέσματος.

Πέραν τούτου, μία πρώτη εισαγωγική παρατήρηση σε σχέση με το τιθέμενο σε διαβούλευση σχέδιο προκήρυξης εστιάζεται στο ότι αυτό είναι προσανατολισμένο κυρίως στις νομοτεχνικές διατυπώσεις διενέργειας διαγωνισμού και όχι στα θέματα που αφορούν τη χάραξη και εφαρμογή πολιτικών, οι οποίες και είναι οι πλέον πρόσφορες για δημόσια διαβούλευση. Πολλά δε από τα σημαντικά θέματα, παρατίθενται κενά, οπότε οι όποιες προτάσεις υποβληθούν μπορεί να εκκινούν από μηδενικής βάσεως, κάτι που δυσχεραίνει τη σύνθεση. Άποψή μας είναι, ότι θα ήταν πρόσφορο η υπό διαβούλευση προκήρυξη να περιείχε για όλα τα σημαντικά θέματα την καρτ' αρχάς άποψη της αναθέτουσας αρχής, ώστε οι όποιες παρατηρήσεις να είχαν μία κοινή βάση αναφοράς.

Παρά ταύτα αυτό δεν ακυρώνει τη θετική διάσταση της διαδικασίας δημόσιας διαβούλευσης, που μπορεί να συμβάλει γόνιμα και δημιουργικά στη διαμόρφωση των όρων του διαγωνισμού.

1. ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (ΣΔΙΤ)

Όπως αναφέρεται στο σχέδιο προκήρυξης, το εν λόγω έργο θα υλοποιηθεί σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο των Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (**ΣΔΙΤ**), που είτε πλήρως είτε σε πολύ μεγάλο βαθμό η επένδυση θα χρηματοδοτηθεί από τον επενδυτή, είτε από ίδια κεφάλαια είτε μέσω δανεισμού που θα εξασφαλίσει.

Η μέθοδος των ΣΔΙΤ είναι πράγματι μία διέξοδος, και ίσως η μόνη διέξοδος σε περιπτώσεις έλλειψης επαρκών διαθέσιμων οικονομικών πόρων. Από χρηματοοικονομικής άποψης, με τη μέθοδο ΣΔΙΤ πρακτικά εξασφαλίζεται η εξεύρεση πόρων από ιδιωτικές πηγές χρηματοδότησης, είτε μερικά είτε ολικά, μετακυλώντας αντίστοιχα το κόστος επένδυσης στο κόστος λειτουργίας, όπως αυτό εκφράζεται μέσα από τις πληρωμές διαθεσιμότητας. Λαμβάνοντας υπ' όψη την αρκετά χαμηλή απορροφητικότητα του ΕΣΠΑ ως τώρα, και το ούτως ή άλλως ορατό ενεχόμενο απώλειας πόρων με το κλείσιμο της περιόδου επιλεξιμότητας του ΕΣΠΑ, σε συνδυασμό και με την ιδιαίτερη σημασία των υπό διαβούλευση έργων, κρίνεται σκόπιμο ότι θα πρέπει πρώτα να έχει διερευνηθεί επαρκώς, και ενδεχομένως έχει ήδη συμβεί, ότι με την ορθολογική κατανομή των πόρων του ΕΣΠΑ ή άλλων δημόσιων κεφαλαίων, δεν μπορούν να εξασφαλιστούν οι απαιτούμενες πιστώσεις, ώστε να είναι βάσιμα τεκμηριωμένη η προσφυγή στη μέθοδο των ΣΔΙΤ..

Κατά συνέπεια κρίνεται ότι η όποια απόφαση για υλοποίηση του έργου μέσω ΣΔΙΤ πρέπει να έχει προκύψει μετά από πολύ προσεκτική μελέτη όλων των πιθανών εναλλακτικών δυνατοτήτων, χωρίς όμως να υπάρχει εξορισμού αντίθεση με το επιλεγέν σύστημα.

2. ΑΣΑΦΕΙΑ ΠΗΓΗΣ ΚΑΙ ΥΨΟΥΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Η μέθοδος ΣΔΙΤ εκ φύσεως, αποσκοπεί στην προσέλκυση ιδιωτικών επενδυτικών κεφαλαίων, είτε μέσω ίδιων πόρων των ενδιαφερομένων είτε μέσω τραπεζικού δανεισμού. Κατά συνέπεια, ιδιαίτερη σημασία στην επιτυχή υλοποίηση ενός έργου με τη μέθοδο ΣΔΙΤ, είναι η ελκυστικότητα και η βιωσιμότητα της επένδυσης και η ελαχιστοποίηση των σχετικών αβεβαιοτήτων.

Στην προκαταρκτική προκήρυξη αναφέρεται ότι η συνεισφορά του ελληνικού δημοσίου μέσω κοινοτικών ενισχύσεων θα ανέλθει μέχρι και 140.000.000€, ενώ στο σχέδιο προκήρυξης (άρθρο 3.1.) αναφέρεται ότι η αναθέτουσα αρχή θα συμμετάσχει στην χρηματοδότηση του κόστους κατασκευής είτε μέσω του ΠΔΕ είτε μέσω άλλης πηγής εθνικής δημόσιας ή/και κοινοτικής χρηματοδότησης, χωρίς να αναφέρεται κανένα ποσό ή ποσοστό. Προκύπτει εμφανώς μία σημαντική ασάφεια και ως προς την ενδεχόμενη πηγή αλλά και ως προς το ύψος της δημόσιας χρηματοδότησης. Όμως τόσο σημαντική ασάφεια καθιστά την ελκυστικότητας της επένδυσης προβληματικότερη.

Άρα, θα πρέπει κατ' αρχήν να οριστεί σαφώς στην τελική προκήρυξη το ποσό ή ποσοστό δημόσιας χρηματοδότησης, και μάλιστα όχι ως ενδεχόμενο ανώτατο όριο αλλά ως βέβαιη παράμετρος.

3. ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Στην προκαταρκτική προκήρυξη αναφέρεται ότι φορέας υλοποίησης του έργου θα είναι η Περιφέρεια Αττικής. Όμως στο σχέδιο προκήρυξης σε όλα τα σχετικά σημεία η αναθέτουσα αρχή είναι ασυμπλήρωτη, ενώ στο μοναδικό σημείο που αναφέρεται κάτι σχετικό (παράρτημα 1 παράγραφος 1.1.) αναφέρεται ότι η αναθέτουσα αρχή θα είναι ο θεσμοθετημένος Φορέας Διαχείρισης (ΦΟΔΣΑ), που είναι ο ΕΣΔΚΝΑ. Άρα προκύπτει μία ασάφεια ως προς το φορέα υλοποίησης του έργου.

Άποψη της ΕΕΔΣΑ εν γένει είναι, ότι τα έργα ΔΣΑ πρέπει να υλοποιούνται κατά προτεραιότητα από τους χρήστες τους, εν προκειμένου από τον οικείο ΦΟΔΣΑ, , χωρίς βέβαια να αποκλείονται κατά περίπτωση κατάλληλες εναλλακτικές επιλογές

Στην περίπτωση έργων που κατασκευάζονται αποκλειστικά με δημόσιες επενδύσεις, ανεξάρτητα από το ποιος θα είναι ο φορέας υλοποίησης, αυτά ευχερώς μετά την κατασκευή τους παραδίδονται για λειτουργία στον αρμόδιο φορέα. Όμως ειδικά σε έργα ΣΔΙΤ, η μη ταύτιση του φορέα υλοποίησης (που είναι αυτός που δεσμεύεται συμβατικά για 20-25 χρόνια) με το φορέα χρήσης (που είναι αυτός που καταβάλλει την αμοιβή) μπορεί να οδηγήσει σε αβεβαιότητες και δυσλειτουργίες. Με βάση τα ανωτέρω, σε περίπτωση που τελικώς ο φορέας υλοποίησης θα είναι η Περιφέρεια Αττικής, θα πρέπει να ληφθεί κατάλληλη μέριμνα από τα συμβατικά στοιχεία, ώστε μετά την κατασκευή του έργου και κατά τη μακρόχρονη λειτουργία του, να υπάρχει ουσιαστική συμμετοχή και του φορέα λειτουργίας.

4. ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΩΝ

Σύμφωνα με τα δημοσιευθέντα στοιχεία, το συνολικό υπό διαβούλευση έργο, αφορά μία ομάδα έργων και ειδικότερα τέσσερις Μονάδες Επεξεργασίας Απορριμμάτων (ΜΕΑ) σε τρεις Ολοκληρωμένες Εγκαταστάσεις Διαχείρισης Απορριμμάτων (ΟΕΔΑ), και δεν έχει ακόμη αποφασιστεί ο αριθμός των διαγωνισμών, ένας ή τέσσερις.

Η επιλογή του ενός ενιαίου διαγωνισμού, μπορεί να τύχει κάποιας θετικής επιχειρηματολογίας, όπως π.χ. οικονομίες κλίμακας, απλούστευση συμβατικών δεδομένων (μία σύμβαση αντί για τέσσερις κ.λπ.), όμως παρατηρούνται και σημαντικά ρίσκα-αβεβαιότητες, μεταξύ των οποίων, τα ακόλουθα:

Α) Η προκήρυξη ενός μόνο διαγωνισμού πολύ μεγάλου προϋπολογισμού, εγκυμονεί πολύ αυξημένο κίνδυνο καθυστερήσεων κατά τη φάση της διαγωνιστικής διαδικασίας, λόγω αυξημένων πιθανοτήτων για διοικητικές και δικαστικές προσφυγές από τους ενδιαφερόμενους. Αντίθετα η διενέργεια περισσότερων του ενός διαγωνισμού αποφορτίζει τέτοια ενδεχόμενα.

Β) Η ανάδειξη ενός και μόνο αναδόχου για την υλοποίηση και των τεσσάρων ΜΕΑ αυξάνει μακροχρόνια την εμφάνιση παρενεργειών, από την ενδεχόμενη αστοχία (π.χ. πτώχευση) ή κακή πίστη του ενός και μόνου επενδυτή κατά τη φάση υλοποίησης, με ενδεχόμενη «ομηρεία» ολόκληρου του πληθυσμού της περιφέρειας και την εμφάνιση σημαντικών αδιεξόδων.

Γ) Η διενέργεια ενός και μόνο διαγωνισμού με την ανάδειξη ενός και μόνο αναδόχου εγκυμονεί επίσης τον ενδεχόμενο, και οι τέσσερις ΜΕΑ να εφαρμόζουν ακριβώς την ίδια τεχνολογία επεξεργασίας, με κατά συνέπεια μειωμένη μελλοντική ευελιξία, με ό,τι αυτό συνεπάγεται.

Με βάση όλα τα προαναφερθέντα, η ΕΕΔΣΑ κρίνει ότι προτιμότερο είναι να προκηρυχθούν τέσσερις ανεξάρτητοι διαγωνισμοί για τα τέσσερα έργα και όχι ένας.

5. ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΕΩΣ ΤΩΡΑ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ

Στη πλειονότητα των περιπτώσεων διεθνώς, τα έργα προετοιμάζονται μέσα από ορισμένα στάδια ωρίμανσης, τα οποία ως στόχο έχουν την επαρκή τεκμηρίωση του έργου, την συνακόλουθη αδειοδότησή του, που θα οδηγήσει στην κατά το δυνατό ασφαλέστερη δημοπράτηση, κατασκευή και λειτουργία του. Η δε τεκμηρίωση αφορά όλες τις πτυχές ωρίμανσης του έργου, όπως περιβαλλοντικά, τεχνικά,οικονομικά κ.ά..

Στη συγκεκριμένη περίπτωση από πλευράς ωρίμανσης του έργου, υπάρχουν διαχειριστικές μελέτες (ΠΕΣΔΑ και μελέτη επιλογής τεχνολογιών), που πάντοτε αποτελούν

τα πρώτα στάδια, υπάρχουν περιβαλλοντικές μελέτες και αδειοδοτήσεις, όμως δεν υπάρχουν καθόλου τεχνικές μελέτες. Οι δε υπάρχουσες χρηματοοικονομικές μελέτες εκ των πραγμάτων ΔΕΝ έχουν εδρασθεί σε στοιχεία τεχνικών μελετών (π.χ. κόστος επένδυσης και λειτουργίας, προϊόντα κ.λπ.), αφού τέτοιες μελέτες δεν υπήρχαν.

Περαιτέρω, η ανυπαρξία τεχνικών μελετών καθιστά μάλλον αδύνατη τη χρηματοδότηση του έργου από κοινοτικές ενισχύσεις, και αυτό θα κριθεί στο μέλλον (μετά από την εκπόνηση των μελετών του αναδόχου), κάτι όμως που αποτελεί σημαντική αβεβαιότητα.

Εν κατακλείδι προκύπτει ότι η ωρίμανση του έργου και η τεκμηρίωση δεν θεωρείται πλήρης για την ασφαλή δημοπράτησή του, με βάση τα υφιστάμενα στοιχεία.

6. ΒΑΘΜΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ Α.Σ.Α.

Σύμφωνα με τα δημοσιευθέντα στοιχεία, ο διαγωνισμός αναμένεται να είναι «ανοικτός» σε οποιαδήποτε προτεινόμενη τεχνολογία ή συνδυασμό τεχνολογιών επεξεργασίας Α.Σ.Α., υπό την προϋπόθεση εκπλήρωσης ορισμένων κριτηρίων-στόχων που θα τεθούν. Από την άλλη όμως και τα τεχνολογικά ζητήματα αποτελούν αντικείμενο της διαβούλευσης, οπότε το θέμα της έκτασης των βαθμών ελευθερίας ως προς τις τεχνολογικές επιλογές, τίθεται από μόνο του.

Μία πρώτη παρατήρηση είναι ότι τα κριτήρια-στόχοι που θα τεθούν θα έπρεπε ήδη να αναφέρονται ποσοτικοποιημένα/οι στα υπό διαβούλευση τεύχη, κάτι που δεν συμβαίνει, με εξαίρεση το μέγιστο αποδεκτό ποσοστό υπολείμματος.

Κατά τα λοιπά, σε σχέση με τη συζήτηση που έχει αναπτυχθεί, σχετικά με το αν και κατά πόσο ο διαγωνισμός πρέπει να είναι ανοικτός σε όλες τις τεχνολογίες ή αν θα αφορά τις δρομολογημένες επιλογές, η ΕΕΔΣΑ επιθυμεί να παραθέσει τα ακόλουθα:

Στην πλειονότητα των περιπτώσεων διεθνώς, τα έργα προετοιμάζονται μέσα από ορισμένα στάδια ωρίμανσης, που συνήθως περιλαμβάνουν μελέτες επιλογής τεχνολογίας, μελέτες περιβαλλοντικής αδειοδότησης, τεχνικές μελέτες, μελέτες κόστους οφέλους, λοιπές συνοδές μελέτες και τεύχη δημοπράτησης. Στη περίπτωση αυτή ο διαγωνισμός που προκηρύσσεται παρέχει μεν μερική ευελιξία, ώστε να μην τίθενται θέματα περιορισμού του ανταγωνισμού, όμως πάντοτε η ευελιξία αυτή δεν είναι απεριόριστη και δεν μπορεί να θέσει σε αμφισβήτηση τις θεμελιώδεις επιλογές.

Υπάρχουν όμως και περιπτώσεις, ιδίως σε έργα ΣΔΙΤ και κυρίως στο Ηνωμένο Βασίλειο, που ο διαγωνισμός είναι ανοικτός σε κάθε δυνατή εναλλακτική επιλογή, ανεξαρτήτως τως συμπερασμάτων των μελετών ωρίμανσης.

Στη συγκεκριμένη υπό διαβούλευση περίπτωση, τα έργα έχουν ωριμάσει σε ένα βαθμό, έχουν επιλεγεί ορισμένες τεχνολογίες και έχουν εκδοθεί οι Αποφάσεις Περιβαλλοντικής Αδειοδότησής τους, κάτι που μέσω του τρόπου διενέργειας του διαγωνισμού αποτελεί μεν στοιχείο του διαγωνισμού, μπορεί όμως να μην υιοθετηθεί από τους διαγωνιζόμενους. Εάν δε οι ανάδοχοι αποκλίνουν από τις υπάρχουσες αδειοδοτήσεις, θα κληθούν οι ίδιοι με ευθύνη τους να μεριμνήσουν για την έκδοση νέων Αποφάσεων Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ).

Σε σχέση με το υπόψη ζήτημα, η ΕΕΔΣΑ παρατηρεί τα ακόλουθα:

Στην περίπτωση που υιοθετηθεί η άποψη, ο διαγωνισμός να είναι ανοικτός σε οποιαδήποτε τεχνολογική επιλογή, υπό την προϋπόθεση εκπλήρωσης κάποιων ελάχιστων στόχων, ως βασικό πλεονέκτημα μπορεί να θεωρηθεί ότι θα τεθούν σε διαδικασία αξιολόγησης όλες οι τεχνολογικές επιλογές, με παράθεση των επιχειρημάτων υπέρ ή κατά της καθεμίας από τους ίδιους τους ενδιαφερόμενους επενδυτές και τους παρόχους τεχνογνωσίας, χωρίς να παραγνωρίζεται βέβαια, ότι η συγκριτική αξιολόγηση μεταξύ ενδεχομένως εντελώς ετερόκλητων προτάσεων, εμφανίζει δυσκολίες, άρα θέλει ιδιαίτερη μέριμνα κατά τη σύνταξη των συμβατικών τευχών των επόμενων φάσεων. Λαμβάνοντας

όμως υπ' όψη και τα οριακά χρονικά δεδομένα και τις ενδεχόμενες κοινωνικές ή λοιπές αντιθέσεις, που δεν μπορεί να αποκλεισθεί ότι θα εμφανιστούν, ένα σημαντικό μειονέκτημα της λύσης αυτής, είναι ότι και μόνο το ενδεχόμενο της ανάγκης νέας ΑΕΠΟ αποτελεί ένα σημαντικό ρίσκο, αν ληφθεί υπ' όψη ότι οι υπάρχουσες ΑΕΠΟ έχουν ήδη καταστεί θεσμικά απρόσβλητες, ενώ οποιαδήποτε νέα διαδικασία είναι εκτεθειμένη νομικά σε διοικητικές και δικαστικές προσφυγές, με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Επιπρόσθετα προβάλλεται, ότι η έκδοση νέων ΑΕΠΟ δεν πρέπει να θεωρείται δεδομένα μία διαδικασία με επιτυχή κατάληξη, με τις συνακόλουθες ενδεχόμενες πολύ σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις για την Αττική, σε περίπτωση αρνητικής έκβασης..

Απ' την άλλη οπτική γωνία, η υιοθέτηση της λύσης, των έως τώρα επιλογισίων τεχνολογικών επιλογών, με εύλογες αποδεκτές αποκλίσεις, εμφανίζει το πλεονέκτημα μίας λύσης η οποία συνοδεύεται από θεσμική ασφάλεια και από τη συνακόλουθη δυνατότητα χρονικής επίσπευσης, αφού αυτές οι λύσεις έχουν ήδη περάσει τη βάση της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης, ενώ έχουν ακολουθήσει και επόμενα στάδια τεκμηρίωσης, όπως χρηματοοικονομικές μελέτες. Αυτό βέβαια δεν αίρει το γεγονός, ότι με αυτή τη λύση, ορισμένες τεχνολογικές επιλογές δεν θα έχουν δυνατότητα συμμετοχής, στη μορφή που ίσως ήταν επιθυμητή από τους επενδυτές και τους παρόχους τεχνολογίας.

Σε κάθε περίπτωση πάντως, όποια από τις δύο ανωτέρω εναλλακτικές επιλογές και αν ακολουθηθεί, θα πρέπει να υιοθετείται ότι η επιτυχής διαχείριση των Α.Σ.Α., απαιτεί συνδυασμό διαλογής στην Πηγή προεπιλεγμένων ρευμάτων και κεντρικών μονάδων κατάλληλης δυναμικότητας τόσο των προδιαλεγμένων ρευμάτων όσο και των υπολειμματικών Α.Σ.Α. (όπως δηλαδή απόμένουν μετά από τη Διαλογή στην Πηγή.)

Κατόπιν των ανωτέρω, η ΕΕΔΣΑ θεωρεί, ότι η έκταση των βαθμών ελευθερίας ως προς τις προσφερόμενες τεχνολογίες επεξεργασίας Α.Σ.Α., θα πρέπει να είναι αποτέλεσμα συνεκτίμησης από τις αρμόδιες αρχές, όλων των προαναφερθεισών παραμέτρων.

7. ΑΠΟΥΣΙΑ ΜΕΡΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΤΩΝ ΟΕΔΑ

Σύμφωνα με τις υπάρχουσες μελέτες και αδειοδοτήσεις στις υπό μελέτη τρεις ΟΕΔΑ προβλέπονται ολοκληρωμένα έργα, που περιλαμβάνουν μεν έργα επεξεργασίας συμμείκτων Α.Σ.Α. (όσων απομένουν μετά από τη Διαλογή στην Πηγή), περιλαμβάνουν όμως και εγκαταστάσεις επεξεργασίας ορισμένων εκ των προδιαλεγμένων ρευμάτων, και ειδικότερα προδιαλεγμένων οργανικών και ανακυκλώσιμων υλικών (ΚΔΑΥ).

Με το υπό διαβούλευση έργο φαίνεται ότι προκηρύσσονται μεν τα έργα επεξεργασίας των συμμείκτων Α.Σ.Α., όχι όμως και των προδιαλεγμένων οργανικών ούτε αυτά των ανακυκλώσιμων υλικών.

Δεδομένου, με βάση όσα προαναφέρθηκαν, να προωθηθούν παράλληλα και οι διαδικασίες που απαιτούνται για την ενίσχυση συστημάτων Διαλογής στην Πηγή, με τις αναμφίβολες θετικές επενεργειές τους και στα έργα διαχείρισης των υπολοίπων συμμείκτων Α.Σ.Α., και λαμβανομένης υπ' όψη της ανάγκης οι ΟΕΔΑ να είναι πραγματικά «Ολοκληρωμένες», υπό το πρίσμα των προβλέψεων του ΠΕΣΔΑ και των περιβαλλοντικών αδειοδοτήσεων, κρίνεται σκόπιμο, για να περιληφθούν στο αντικείμενο του διαγωνισμού και οι εγκαταστάσεις επεξεργασίας των προδιαλεγμένων ρευμάτων. Προτείνεται δε, για λόγους ασφάλειας, αυτές οι μονάδες επεξεργασίας προδιαλεγμένων ρευμάτων και οι προδιαγραφόμενες δυναμικότητές τους, να θεωρηθούν δεσμευτικές ως «ελάχιστες» απαιτήσεις, ανεξάρτητα από το αν κατά τα λοιπά θα δοθεί στους διαγωνιζόμενους απεριόριστη ελευθερία τεχνολογικών επιλογών ή όχι.

8. ΑΣΑΦΕΙΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΩΝ ΧΥΤΥ

Από τον ίδιο τον τίτλο του διαγωνισμού, αλλά και από το πνεύμα σχεδόν του συνόλου του κειμένου του σχεδίου προκήρυξης, φαίνεται ότι ο διαγωνισμός αφορά αποκλειστικά και μόνο «Μονάδες Επεξεργασίας Απορριμμάτων εντός των ΟΕΔΑ». Όμως στο άρθρο 1.4.2. της προκήρυξης και στο παράρτημα 1 αυτής, αναφέρεται ότι περιλαμβάνει και τα έργα των ΧΥΤΥ. Αυτό από μόνο του προκαλεί σύγχυση.

Περαιτέρω, λαμβάνοντας υπ' όψη ότι σε άλλη ΟΕΔΑ ο ΧΥΤΑ είναι ήδη κατασκευασμένος και λειτουργεί (Δυτική Αττική), σε άλλη είναι υπό κατασκευή και πλησιάζει στην περαίωση (ΒΑ Αττική) και σε άλλη δεν έχει αρχίσει καν η κατασκευή (ΝΑ Αττική), η ασάφεια επιτείνεται.

Χωρίς αν υπάρχει αντίθεση ως προς το θέμα αυτό, για λόγους διαδικαστικής ασφάλειας και διαγωνιστικής σαφήνειας, κρίνεται ότι η συμπερίληψη ή μη και σε ποιο βαθμό των ΧΥΤΥ στο υπό διαβούλευση έργο θα πρέπει να διασαφηνιστεί επαρκώς, και να διέπει αντίστοιχα όλα τα συμβατικά στοιχεία.

9. ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΑ

Στα υπό διαβούλευση στοιχεία αναφέρεται, ότι τα προκηρυσσόμενα έργα αφορούν την επεξεργασία ΑΣΑ ποσότητας της τάξης των 1.350.000 τόνων ανά έτος. Και πράγματι αυτή είναι η ποσότητα η αναφερόμενη στους έως τώρα σχεδιασμούς.

Επισημαίνεται όμως, ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία των εγκαταστάσεων εν λειτουργία, κατά την τελευταία διετία παρατηρείται σημαντική μείωση της ποσότητας των παραγόμενων ΑΣΑ, ως συνέπεια της μεγάλης οικονομικής κρίσης. Ως εκ τούτου θεωρείται απαραίτητη την αντίστοιχη αναπροσαρμογή των στοιχείων αυτών, ώστε η δημοπράτηση και οι σχετικές προβλέψεις να στηρίζονται στα πλέον επικαιροποιημένα στοιχεία.

10. ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΕΓΓΥΗΜΕΝΗ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ ΠΡΟΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

Από τις παρατιθέμενες ποσότητες προκύπτει, πως η προσέγγιση που έχει υιοθετηθεί, είναι ότι θα πρέπει το σύνολο των συμμείκτων ΑΣΑ να οδηγείται προς επεξεργασία πριν τα επόμενα στάδια διαχείρισής του.

Επειδή το έργο υλοποιείται με ΣΔΙΤ, πολύ βασικό στοιχείο είναι η ελάχιστη εγγυημένη ποσότητα απορριμμάτων, δηλαδή η ελάχιστη ποσότητα απορριμμάτων, για της οποίας την επεξεργασία θα πληρώνεται ο ανάδοχος, ανεξάρτητα από το αν αυτή τελικώς θα οδηγείται στην εγκατάσταση ή όχι. Όσο μεγαλύτερη είναι η ελάχιστη εγγυημένη ποσότητα τόσο ελκυστικότερο είναι το έργο προς χρηματοδότηση από ιδιωτικά κεφάλαια. Όμως όσο μεγαλύτερο είναι αυτό, αφενός μπορεί να θεωρηθεί ως αποτρεπτικό μέτρο για την επιδίωξη υλοποίησης της ιεραρχίας διαχείρισης ΑΣΑ (πρόληψη παραγωγής / προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση / ανακύκλωση). Αφετέρου σε περίπτωση που πράγματι τα άλλα μέτρα διαχείρισης ΑΣΑ επιτύχουν τις στοχεύσεις τους, πολύ υψηλή εγγυημένη ποσότητα μπορεί να αποβεί οικονομικά δυσβάστακτη για τους πολίτες, αφού μπορεί να πληρώνονται ποσότητες ΑΣΑ που δεν θα οδηγούνται στις εγκαταστάσεις. Περαιτέρω, πολύ μεγάλη εγγυημένη ποσότητα, αποτελεί μακροχρόνια δέσμευση, και θα πρέπει να συνεκτιμηθεί, ότι σε βάθος 20-25 ετών σίγουρα θα υπάρξουν αναθεωρήσεις της ισχύουσας κοινοτικής και εθνικής νομοθεσίας, που μπορεί να επηρεάζει την ποσότητα των «συμμείκτων» ΑΣΑ.

Με βάση τα ανωτέρω θεωρούμε ότι ο καθορισμός της ελάχιστης εγγυημένης ποσότητας θα πρέπει να διαμορφωθεί με γνώμονα το συνδυασμό και των δύο ανωτέρω παραμέτρων.

11. ΧΡΟΝΟΣ ΙΣΧΥΟΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Στην προκαταρκτική προκήρυξη αναφέρεται ότι αντικείμενο του έργου είναι η μελέτη, κατασκευή, χρηματοδότηση και 20-25ετής λειτουργία τεσσάρων ΜΕΑ. Από αυτό φαίνεται ότι η 20-25ετής διάρκεια είναι αυτή που αφορά τη λειτουργία του έργου, μετά την κατασκευή. Το ίδιο προκύπτει και από το άρθρο 1.1. του σχεδίου προκήρυξης. Όμως από τα γραφόμενα στο άρθρο 1.5. προκύπτει ότι η διάρκεια των 20-25 ετών αρχίζει από τη θέση σε ισχύ της σύμβασης σύμπραξης, δηλαδή ότι περιλαμβάνει και το διάστημα κατασκευής. Το ίδιο προκύπτει και από την περιληπτική προκήρυξη άρθρο II.6. (ισχύς σύμβασης 300 μήνες, ήτοι 25 έτη, από την ανάθεση της σύμβασης).

Αυτό κατ' αρχάς από μόνο του δημιουργεί μία ασάφεια, που θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να διευκρινιστεί.

Επειδή, αφενός με βάση και τη διεθνή εμπειρία, ο χρόνος των 20 ετών φαίνεται οριακός για έργα ΣΔΙΤ, αφετέρου μεγαλύτερη διάρκεια συνεπάγεται μειωμένα τέλη επεξεργασίας, αφού επεκτείνεται ο χρόνος απόσβεσης., προτείνεται η διευκρίνιση να είναι προς την κατεύθυνση, ότι η διάρκεια των 20-25 ετών, αφορά τη λειτουργία, που αρχίζει μετά από το πέρας της φάσης κατασκευής του έργου..

12. ΕΤΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Στην προκαταρκτική προκήρυξη ορίζεται ότι «Τα έργα θα πρέπει να είναι σε πλήρη λειτουργία εντός του 2014».

Οφείλουμε να επισημάνουμε ότι η έναρξη λειτουργίας των έργων σχετίζεται με την ταχύτητα εξέλιξης όλων των προηγούμενων σταδίων, δηλαδή της φάσης του διαγωνισμού, των φάσεων αδειοδότησης και της φάσης κατασκευής. Σε όλα αυτά τα στάδια συχνότατα υπεισέρχονται καθυστερήσεις για τις οποίες δεν ευθύνεται ο ανάδοχος (π.χ. ενστάσεις, προσφυγές, κ.λπ.).

Για το λόγο αυτό δεν κρίνεται δόκιμο εν γένει στα έργα να ορίζεται ημερομηνία-στόχος για την έναρξή τους, αλλά ορίζεται μέγιστη χρονική διάρκεια της φάσης κατασκευής, αρχής γενομένης από την υπογραφή της σύμβασης.

13. ΣΤΟΧΟΙ ΠΡΟΣ ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ

Στα έως τώρα δημοσιευθέντα στοιχεία δεν καθορίζονται ποσοτικοποιημένοι στόχοι προς επίτευξη, πέραν του ανώτατου ποσοστού υπολείμματος κάτω του 25% των συνολικά παραγόμενων αποβλήτων. Όπως αναφέρεται στην προκαταρκτική προκήρυξη οι ελάχιστοι στόχοι του έργου αποτελούν αντικείμενο της δημόσιας διαβούλευσης. Με βάση αυτό θα πρέπει στην διακήρυξη της Α' φάσης (προεπιλογής), όταν αυτή οριστικοποιηθεί, να καθορίζονται οι επιδιωκόμενοι στόχοι. Αυτό όμως αναιρείται από πολλά σημεία του περιεχομένου της υπό διαβούλευση προκήρυξης (π.χ. άρθρο 1.3., άρθρο 1.4.2., άρθρο 11.3. σχεδίου προκήρυξης και αλλού).

Ο καθορισμός των ελάχιστων ή μέγιστων στόχων όχι από την φάση της προεπιλογής αλλά κατά τη Β φάση, θέτει σε κίνδυνο την ίδια την εγκυρότητα της διαδικασίας προεπιλογής, δεδομένου ότι στη φάση της προεπιλογής (μη γνωρίζοντας τους στόχους που αργότερα θα τεθούν) μπορεί να γίνει αποδεκτός ένας διαγωνιζόμενος, ο οποίος μπορεί αφού προεπιλεγεί να αποκλείεται από το δικαίωμα υποβολής δεσμευτικής προσφοράς, αν η δική του τεχνολογία δεν πιάνει κάποιον από τους στόχους.

Για όλα τα προαναφερθέντα, άποψή μας είναι ότι οι στόχοι αλλά και όλες οι άλλες σημαντικές παράμετροι του διαγωνισμού και του έργου, δεν είναι ορθό να καθοριστούν στη Β' φάση του διαγωνισμού αλλά πρέπει να καθοριστούν από την Α' Φάση, αυτήν της προεπιλογής.

14. ΕΙΔΙΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ και λοιπά στοιχεία για την προεπιλογή.

Τα στοιχεία που καθορίζουν το δικαίωμα συμμετοχής, στο σχέδιο προκήρυξης δεν περιγράφονται. Γι αυτό στην επόμενη φάση, που είναι η Α' φάση του διαγωνισμού (φάση προεπιλογής), τα στοιχεία αυτά θα πρέπει να καθοριστούν επακριβώς.

Παρά ταύτα, από υπό διαβούλευση συμβατικά στοιχεία προβλέπεται ότι τα απαιτούμενα δεδομένα, δεν θα καθοριστούν εξ' αρχής, αλλά θα οριστούν κατά τη χορήγηση των τευχών της Β' Φάσης του διαγωνισμού (π.χ. άρθρο 11.4, άρθρο 17.2 και άρθρο 18.2. κ.ά).

Όπως έχει ήδη αναλυθεί και ανωτέρω, αυτό μπορεί να θέσει σε κίνδυνο την ίδια τη διαγωνιστική διαδικασία αυτή καθ' αυτή, δεδομένου ότι μπορεί ήδη προεπιλεγέντες από την Α' Φάση να μην πληρούν τα εκ των υστέρων (στη Β' Φάση) καθορισθέντα στοιχεία.

Εν κατακλείδι μας τα δεδομένα ποιοτικής επιλογής, μετά από τη διαδικασία διαβούλευσης, θα πρέπει να διασαφηνίζονται πλήρως στην Α' φάση του διαγωνισμού.

Θα πρέπει εδώ επίσης να σημειωθεί, ότι σε περίπτωση που επιλεγεί η δημοπράτηση τεσσάρων ΜΕΑ με τέσσερις ανεξάρτητους διαγωνισμούς, τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής θα πρέπει να είναι διαφορετικά για κάθε διαγωνισμό, προσαρμοσμένα στις επιμέρους δυναμικότητες και τα λοιπά χαρακτηριστικά των επιμέρους μονάδων.

15. ΛΟΙΠΑ

- 15.1. Στο κεφ. 3.2. και στο παράρτημα 1 του σχεδίου προκήρυξης, γίνεται παραπομπή στο κεφ. 1.6., το οποίο όμως λείπει. Πρέπει να προστεθεί.
- 15.2. Στην περίπτωση που παράγεται SRF/RDF θα πρέπει να περιλαμβάνεται η ενεργειακή ή όποια άλλη αξιοποίησή του στην λύση και να προβλέπεται ο ακριβής τρόπος αξιοποίησης του (on site ή αλλού) ενταγμένου στην λύση που προτείνεται
- 15.3. Επί του παρόντος, δεν υπάρχει στην Ελλάδα απόλυτα διασαφηνισμένο θεσμικό πλαίσιο, σχετικά με την πώλησης ενέργειας παραγόμενης από ΑΣΑ ή RDF/SRF. Επειδή όμως αυτό μπορεί να επιδράσει καταλυτικά στη διαμόρφωση των προτεινόμενων λύσεων, ιδίως στην περίπτωση έργων ΣΔΙΤ, θα πρέπει έγκαιρα να έχει τεθεί υπ' όψη όλων των ενδιαφερομένων, και πρέπει σε κάθε περίπτωση να το ορίσει με σαφήνεια η αναθέτουσα αρχή μέσω των συμβατικών τευχών. Για ακόμα μεγαλύτερη διασφάλιση, μία λύση είναι, η Αναθέτουσα αρχή τουλάχιστον να έχει απευθύνει έγγραφο ερώτημα προς τις αρμόδιες αρχές και υπηρεσίες (ΥΠΕΚΑ, ΡΑΕ) και να έχει έγγραφες απαντήσεις, που θα γνωστοποιήσει στους διαγωνιζόμενους, για να ληφθούν υπ' όψη στην προσφορά τους.

Με εκτίμηση,

Δρ. Κωνσταντίνος Αραβώσης
Πρόεδρος ΕΕΔΣΑ

Δαμιανός Μπούρκας
Γενικός Γραμματέας ΕΕΔΣΑ